

**6360 SAYILI BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE KANUNU VE OLASI
ETKİLERİ
-ŞANLIURFA ÖRNEĞİ-**

Mithat Arman KARASU*

Öz

6360 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu Türk kamu yönetiminde önemli değişiklikler yapmaktadır. Öncelikle büyükşehir belediyelerinin bulunduğu kentlerde il özel idareleri ve köylerin tüzel kişiliği kaldırılmaktadır. Belediye sınırları ile kentin mülkiidare sınırları aynı olmaktadır. Böylelikle, büyükşehirler bütünşehirlere dönüştürülmektedir. Merkezi idarenin temsilcisi olan valinin denetleyici rolü tartışmalı hale gelmektedir.

Bu çalışmada, 6360 sayılı Kanunun olası etkileri Şanlıurfa özelinde değerlendirilmektedir. İki bölümden oluşan çalışmanın ilk bölümünde, 6360 sayılı Kanun ele alınmaktadır. İkinci bölümde, 6360 sayılı Kanunun Şanlıurfa'da neden olacağı olası sonuçlar üç başlık halinde incelenmektedir. Bu başlıklar: idari ve mali sonuçlar, siyasi sonuçlar, sosyal ve kültürel sonuçlardır.

6360 sayılı Kanun düşünüldüğünde, köy sayısının fazlalığı, kentsel alan büyüklüğü, sosyal ve ekonomik alanda geri kalmışlık Şanlıurfa'nın durumunu zorlaştırırken; büyükşehir olmanın getireceği yeni mali kaynaklar ve yatırım fırsatları kent halkının umutlarını artırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetim, Büyükşehir, Şanlıurfa, 6360 sayılı Kanun

* Yrd. Doç. Dr., Harran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi, mithatkarasu@yahoo.com

**METROPOLITAN MUNICIPALITIES LAW (THE LAW NO.
6360) AND ITS POTENTIAL EFFECTS
-SANLIURFA CASE-**

Abstract:

Metropolitan Municipalities Law (The Law No. 6360) brings significant changes in the Turkish public administration system. First and foremost, the Law dissolves the legal entity of villages and special provincial administrations in cities where there are metropolitan municipalities. The Law also entails that the provincial border and the border of the metropolitan municipality is one and the same in a province. This converts metropolitan cities into integrated cities. The overseeing role of the governor, who is representing the central administration, has now become disputable.

In this study, the potential effects of the Law No. 6360 are being evaluated, particularly in the Şanlıurfa case. The first section of the study, comprising of two sections, examines the Law No. 6360. In the second section, the possible consequences of the Law No. 6360 on Şanlıurfa are reviewed under three separate headings. These headings are administrative and financial consequences, political consequences, and social and cultural consequences.

The Law No. 6360 is expected to bring about somewhat difficulties for Şanlıurfa since the city has huge number of villages, a large urban area, and social and economical underdevelopment. On the other hand, new financial resources and investment opportunities offered by a metropolitan city will increase the expectations and hopes for the society.

Keywords: Local Government, Metropolitan city, Şanlıurfa, The Law No. 6360

GİRİŞ

1960'lı yıllarda iç göçle başlayan Türkiye'deki kentleşme süreci, günümüzde büyük ölçüde tamamlanmış bulunmaktadır. 1960 yılında % 32 olan toplam nüfus içindeki kentli nüfusun oranı, 1980 yılında %44'e, 2010 yılında % 77'e ulaşmıştır. Kentsel nüfus artışının çoğu büyük kentlerde gerçekleşmiştir. Türkiye'de küçük ve orta ölçekli kentlerde nüfus artışı sınırlı iken, büyük kentlerin nüfusu katlanarak artmıştır. 1970 yılında nüfusu 3 milyon olan İstanbul'un günümüzdeki nüfusu 12 milyona ulaşmıştır. Benzer biçimde, 1970 yılında Ankara 2 milyon, İzmir 1,4 milyon nüfusa sahip iken, 2012 yılında Ankara 5 milyona, İzmir ise 4 milyona yaklaşmıştır (tuik.gov.tr., 04.04.2013). Bu nüfus artışlarını iç göçle açıklamak mümkündür.

Gerek sahip oldukları nüfus miktarı gerekse ekonomik ve sosyal gelişmişlik düzeyleriyle büyük kentlerin Türkiye'de kentsel yaşamın merkezinde yer aldığını söylemek yanlış olmayacaktır. Bu durum büyük kentlere yönelik özel yönetim biçimlerini zorunlu kılmaktadır. 1982 Anayasası'nın 127. maddesinde yer alan; "büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirilebilir" şeklindeki hüküm, büyük kentlerde farklı yönetim biçimlerinin kurulması için gereken hukuki zemini sağlamıştır.

1984 yılında çıkarılan 195 sayılı KHK büyükşehir belediyeleri konusunda Cumhuriyet tarihindeki ilk hukuki düzenlemedir. Bu KHK ile İstanbul, Ankara ve İzmir'de büyükşehir belediyeleri kurulmuştur. 195 sayılı KHK daha sonra çıkarılan 3030 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ile değiştirilmiştir (Çınar, Çiner ve Zengin, 2009: 38-40). Adana 1986'da, Bursa, Gaziantep ve Konya 1987'de, Kayseri ise 1988'de büyükşehir belediyesi olmuştur. Böylece büyükşehir belediyesi sayısı 8'e çıkmıştır. 1993 tarih ve 504 sayılı KHK ile Mersin, Eskişehir, Diyarbakır, Antalya, Samsun, İzmit ve Erzurum büyükşehir haline gelmiştir. Bu kentlere 2000 yılında çıkarılan 593 sayılı KHK ile Adapazarı katılmıştır.

6360 sayılı On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla yapılan değişiklikle, mevcut 16 büyükşehir belediyesine 13 kent daha eklenmiştir (R.G. 06.12.2012, No: 28489). Son olarak 6360 sayılı Kanunla, 6447 sayılı Kanunla yapılan bir değişiklikle Ordu kenti de büyükşehir haline getirilmiştir (R.G. 22.03.2013, No: 28595).

Böylece büyükşehir belediyesi statüsüne sahip belediyesayısı 30'a ulaşmış, toplam ülke nüfusunun % 77'si büyükşehirlerde yaşar hale gelmiştir. 6360 sayılı Kanunla il özel idarelerinin % 37'si, belediyelerin % 55'ü, köylerin % 49'ü kaldırılmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, 6360 sayılı Kanun ülkemizin yerel yönetim sistemi bakımından önemli bir değişim anlamına gelmektedir.

6360 sayılı Kanun'un ele alınacağı çalışmada öncelikle Kanun'un neden olduğu değişikliklere kısaca yer verilecektir. İkinci bölümde, 6360 sayılı Kanunla büyükşehir belediyesi haline gelen Şanlıurfa kentinde bu Kanun'un neden olacağı olası değişiklikler idari ve mali, sosyal ve kültürel, siyasi olarak 3 başlık halinde incelenecektir. Çalışmanın amacı 6360 sayılı Kanun'un neden olacağı olası idari, sosyal, kültürel ve siyasi değişiklikleri Şanlıurfa özelinde incelemektir. Bu sayede hem Kanun'un ilk yerel seçimlerle uygulamaya konmasıyla ortaya çıkabilecek olası sonuçları hakkında fikir yürütülebilecek hem de Şanlıurfa'nın büyükşehir olmasının kamuoyunda yarattığı etkileri inceleme imkanı doğacaktır.

Bu çalışmada, 6360 sayılı Kanun esas alınmıştır. 6360 sayılı Kanunda değişiklik yapan, 6447 sayılı Kanun bu çalışmanın kapsamı dışındadır. Çalışmada bütünlüğün bozulmaması ve 6447 sayılı Kanun'un, Ordu kentini büyükşehir yapmak dışında, 6360 sayılı Kanunda esaslı bir değişiklik yapmamış olması bu durumun gerekçesini oluşturmaktadır.

D) 6360 SAYILI BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE KANUNU

6360 sayılı Kanunla yapılan en büyük değişiklik on üç kentte daha büyükşehir belediyesi kurulmasıdır. Bu Kanunla Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa, Van kentlerinde büyükşehir belediyesi kurulmaktadır.

6360 sayılı Kanunla, daha önce 5216 sayılı Kanunla getirilen ve İstanbul ile Kocaeli için geçerli olan, belediye sınırlarının mülki idari sınırlarıyla aynı olması uygulaması tüm büyükşehir belediyeleri için geçerli hale gelmektedir. Böylelikle "büyükşehir" belediyeleri "bütünşehir" belediyelerine dönüşmektedir.

6360 sayılı Kanunun en çok tartışılan yönü bu düzenlemedir. İl ölçeğinde bir bölgesel yönetim biçiminin başkanlık sistemi için bir ön hazırlık olduğu, asıl amacın ülkeyi eyalet sistemine geçirmek olduğu iddia edilmektedir (chp.org.tr., 10.12.2012). İl sınırlarını genişleten bu yeni sistemin artık belediye yönetimi olmaktan çıkıp, otomatik olarak "eyalet ya da bölge yönetimi" ne dönüşeceği ifade edilmektedir (Çukurçayır, 2012).

Bu iddiaya katılmayan Görmez, yapılan hukuki düzenlemenin bir bölge yönetimi, federasyon denemesi ya da siyasi özerklik niyeti taşımadığını söylemektedir (2012). Keleş ise, egemenliğin sağladığı yasa yapma gücünün yerel ya da bölgesel birimlerle paylaşılmasını öngören bir düzenleme olmadıkça, federasyondan söz edilemeyeceğini, bu nedenle, yeni yasanın böyle bir özelliği olmadığını belirtmektedir (2012: 9). Bu görüşe katılmamak mümkün

değildir. Federal bir yönetim için gereken temel şart siyasal erkin paylaşımıdır. Diğer taraftan,AKP iktidarının gerek halen sürdürdüğü "barış süreci", gerekse başkanlık sistemine geçiş yönündeki telkinleri düşünüldüğünde yeni bir yönetim biçimine geçiş düşüncesinin yabana atılmaması gerekir.

6360 sayılı Kanunla büyükşehir belediye başkanının seçim çevresi, mülki idare sınırları olmaktadır. Ayrıca aynı Kanunla yeni kurulan büyükşehir belediyeleri için 26 tane yeni ilçe kurulmaktadır. Halen uygulanmakta olan ilk kademe belediyesi ifadesi kanundan tümüyle çıkarılmakta, büyükşehir ve ilçe belediyesi ayrımı netleşmektedir.

6360 sayılı Kanunla büyükşehir belediyelerinin bulunduğu 29 kentteki il özel idareleri kaldırılmaktadır. İl özel idarelerinin her türlü taşınır ve taşınmaz malları, hak, alacak ve borçları, oluşturulacak bir komisyon tarafından, kamu kurumları arasında paylaşılacaktır (Geçici md. 1).

6360 sayılı Kanunla, il özel idarelerinin kaldırılmasıyla doğan boşluğun kapatılması amacıyla Kanun kapsamındaki her kentte "Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı" kurulmaktadır. Kurulan bu yeni birimin amacı büyükşehir belediyelerinin bulunduğu kentlerde kamu kurum ve kuruluşlarının yatırım ve hizmetlerinin etkin olarak yapılması, izlenmesi ve koordinasyonunun sağlanmasıdır. Burada il düzeyinde kamu kurumları arasında koordinasyonu sağlayacak bir koordinasyon merkezi oluşturulmaya çalışılmakta, valilik müessesesinin etkinliği artırılmaktadır.

6360 sayılı Kanun kapsamında, valiye kentteki kamu kurum ve kuruluşlarınca yürütülmesi gereken yatırım ve hizmetlerin aksaması durumunda müdahale imkanı getirilmektedir. Ancak bu durumun öncelikle halkın sağlığı, huzur ve esenliği ile kamu düzeni ve güvenliğini olumsuz etkilediğinin vali veya ilgili bakanlıkça tespit edilmesi gerekmektedir. Söz konusu durumun tespiti halinde vali, yatırım ve hizmetin ildeki diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca yerine getirilmesini isteyebileceği gibi, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı aracılığıyla da bahsi geçen hizmetin yerine getirilmesini isteyebilecektir (md. 34).

6360 sayılı Kanunla, 29 büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan belde belediyeleri ile köylerin tüzel kişiliğini kaldırılmakta, en yakın ilçe belediyesine mahalle olarak bağlanmaktadır. Geçici 2. maddeyle, 2011 yılı Adrese Dayalı Nüfus Sayımı sonuçlarına göre nüfusu 2000'in altında olan belde belediyeler tasfiye edilmektedir. Büyükşehir belediyesi kurulan illerde bucak ve bucak teşkilatları kaldırılmaktadır. Bu Kanun kapsamında 1.591 belde belediyesi ile 16.082 köyün tüzel kişiliği sona ermektedir.

Büyükşehir belediye olan illerde mahalle kurmak için 500 nüfus şartı getirilmektedir. Mahalle haline dönüşen köylerde, 29.7.1970 tarihli ve 1319

sayılı Emlak Vergisi Kanununa göre alınması gereken emlak vergisi ile 26.5.1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca alınması gereken vergi, harç ve katılım payları beş yıl süreyle alınmayacaktır. Bu yerlerde içme ve kullanma suları için alınacak ücret beş yıl süreyle en düşük tarifenin % 25'ini geçmeyecek şekilde belirlenir (Geçici md. 1).

Çıkarılan yeni Kanunla büyükşehir belediyesinin tanımı ve büyükşehir belediyesi olma ölçütleri değişmektedir. Yeni düzenlemeyle, bir kent belediyesinin büyükşehir belediyesi olması için gereken şartlar hafifletilmektedir. Buna göre, daha önce bir kent belediyesinin büyükşehir belediyesi olması için gereken kent merkezi ve on kilometre çevresinin nüfusunun 750 bin olma şartı esnetilerek, yalnızca 750 bin nüfusa sahip olma şartı getirilmekte, 5216 sayılı Kanunda yer alan bir kentin büyükşehir olması için gereken fiziki yerleşme durumu ve ekonomik gelişmişlik şartları gibi nüfus dışındaki ölçütler kaldırılmaktadır. Bu durum büyükşehir olma hevesindeki kentlerin ve kamuoyunun beklentilerini artırır niteliktedir.

6360 sayılı Kanunla büyükşehir belediyelerinin ve il özel idarelerinin vergi gelirlerinden aldıkları paylar ile elde edilen gelirden aldıkları oranlar değişmektedir. 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunda, 6360 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle genel bütçe vergi gelirlerinden büyükşehir dışındaki belediyelerin aldıkları pay % 2,85'den % 1,50'e, il özel idarelerine verilen % 1,15 payda % 0,5 düşürülmekte, buna karşın büyükşehir ilçe belediyelerinin payı % 2,50'den % 4,5'e çıkarılmaktadır. Büyükşehir ilçe belediyelerine ayrılan % 4,5'lik payın % 90'ı nüfusa, % 10'u ise yüzölçümüne göre dağıtılacaktır. Büyükşehir belediyesinin büyükşehir ilçe belediyelerinden aldığı % 30 pay ise değişmemiştir.

Büyükşehir belediye sınırları içinde yapılan genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamından büyükşehir belediyelerinin aldığı pay % 5'den % 6'ya çıkarılmaktadır. Büyükşehir belediyelerine ayrılan bu % 6'lık payın, % 60'ı doğrudan ilgili büyükşehir belediyesine aktarılırken, kalan % 40'lık bölümün % 70'i nüfusa, % 30'u yüzölçümü esasına göre büyükşehirler arasında paylaşılacaktır. Eskiden yalnızca nüfus ölçütü varken, yeni Kanun nüfusun yanına yüzölçümü ölçütünü getirmektedir.

Belediye gelirleri konusunda bir diğer düzenleme, otopark gelirlerinin tümüyle büyükşehir belediyesine aktarılmasıdır. Yeni düzenlemeye göre, belediyelerin otoparkla ilgili olarak elde ettikleri gelirler tahsil tarihinden itibaren kırk beş gün içinde büyükşehir belediyesine aktarılacaktır.

ID6360 SAYILI KANUN VE ŞANLIURFA BAKIMINDAN DOĞURACAĞIOLASI SONUÇLAR

Büyükşehir belediyesi olmak Şanlıurfa'da uzun zamandır beklenen ve arzulanan bir durumdur. Kentin genel bütçe imkanlarından daha çok yararlanması, büyükşehir olmakla birlikte yatırımların artacağı beklentisi ve büyük şehirler ligindeyer almak Urfalıların büyük şehir olma hayallerinin gerekçelerini oluşturmaktadır. Her seçim döneminde rutin vaatler arasında yer alan büyükşehir olma hayali 6360 sayılı Kanunla gerçekleşmiştir.

Diğer taraftan, 6360 sayılı Kanunla birlikte büyükşehir değil de, bütünşehir olunması kafalarda soru işaretlerinin doğmasına neden olmuştur. Öncelikle köylerin ve belde belediyelerinin tüzel kişiliklerinin kaldırılarak, büyükşehir belediyesinin hizmet sınırlarının mülki idare sınırları olarak genişletilmesi, beklenen mali kaynakların yeterliliği konusunda kuşkular doğurmaktadır. Kuşkuyla yol açan bir diğer konu tüzel kişiliği kaldırılan köylerin mahalleye dönüştürülmesidir. Hukuken artık herkes kentli haline gelmektedir. Ancak bir kentte yaşamak ile kentli olmak aynı şey değildir. Şanlıurfa gibi aşiretler ve cemaatlerin güçlü olduğu bir toplumda herkesin bir anda kentli olması sorunları artıracak niteliktedir.

Şanlıurfa'nın büyükşehir olmasının doğuracağı olası sonuçları üç bölümde incelemek mümkündür. İlki, idari ve mali sonuçlar, ikincisi siyasi ve sonuncusu sosyal ve kültürel sonuçlarıdır.

A) İdari ve Mali Sonuçlar

Şanlıurfa'nın bütünşehir olarak büyükşehir belediyesi haline getirilmesi kentteki idari yapıyı tümüyle değiştirmektedir. Kentteki il özel idaresive 30 bucak kaldırılmakta, 15 belde belediyesininve 1.153 adet köyün tüzel kişiliğineson verilmektedir. Kentteki diğer taşra teşkilatları ve ilçe belediyeleri varlığını sürdürmekle beraber büyükşehir belediyesi kentin tek hizmet birimi haline gelmektedir.

6360 sayılı Kanunla getirilen yeni düzenlemelerle hizmet alanı genişlemekte, dolayısıyla büyükşehir belediyesinin hizmet yükü oldukça artmaktadır. Üstelik Şanlıurfa, kamu hizmet standartları düşünüldüğünde, Türkiye ortalamasının çok gerisinde bulunmaktadır.Bu durum hizmet yükünü ağırlaştırıcı niteliktedir. Türkiye'nin 9. en kalabalık kenti olan Şanlıurfa'da ilköğretimde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 32 iken, Türkiye ortalaması 20 öğrencidir. Yüzbin kişi başına düşen hastane yatak sayısı Şanlıurfa'da 125 iken, Türkiye ortalaması 250'dir. Şanlıurfa Türkiye'de elektrik tüketiminde 81 kentarasında 76.,bin kişi başına düşen otomobil bakımından 65., kişi başına

yapılan ithalatta 44. sırada iken, kişi başına düşen ihracatta 64. sırada yer almaktadır (Karacadağ Kalkınma Ajansı, 2012). DPT tarafından hazırlanan kentlerin gelişmişlik sıralamasında 2003 yılında 68. sırada yer alan Şanlıurfa, 2011 yılında yapılan sıralamada 81 kent içerisinde 73. sırada yer almaktadır (kalkinma.gov.tr., 15.01.2013). Bu verilerden anlaşılacağı üzere Şanlıurfa büyükşehir olmak için ekonomik ve sosyal anlamda çok da hazır değildir.

Şanlıurfa'da nüfusun önemli bir bölümü kırsal alanda yaşamaktadır. Şanlıurfa'da kırsal nüfusun toplam nüfus içindeki oranı %44,53'tür. Üstelik Şanlıurfa nüfusunun çoğunluğu gençlerden oluşmaktadır. Şanlıurfa'da toplam kent nüfusu içinde 0-19 yaş grubuna mensup olanların oranı %52,85'dir. Bu oran Türkiye ortalaması % 33,73'dür. Şanlıurfa'da her yıl doğan çocuk sayısı Yunanistan'da doğan çocuk sayısına eşittir (Karacadağ Kalkınma Ajansı, 2012). Bu durum ilerleyen yıllarda kamunun hizmet yükünü arttıracaktır.

Tablo : 1
6360 sayılı Kanun Kapsamında Büyükşehir Belediyesi Olan Kentlere İlişkin Veriler

Kentler	Kentin Nüfusu (Bin)	Nüfus Artış Hızı (binde)	Kentleşme Oranı (yüzde)	Köy Sayısı (Adet)	Yüzölçümü (km)	GSMH Kişi Başına Düşen (Dolar)
Aydın	999,163	9,35	60	491	7,904	2,017
Balıkesir	1,154,314	1,73	60	892	14,472	2,005
Denizli	942,278	11,16	69	361	11,804	2,133
Hatay	1,474,233	-4,3	50	362	5,831	1,757
Malatya	757,930	23,07	65	495	12,102	1,417
Manisa	1,340,074	-28,98	66	782	13,228	2,459
Maraş	1,054,210	8,95	62	474	14,456	1,584
Mardin	764,033	25,76	58	586	8,806	983
Muğla	838,324	25,15	43	396	12,949	3,308
Tekirdağ	829,837	39,03	68	257	6,342	2,498
Trabzon	757,353	-8,36	55	477	4,664	1,506
Şanlıurfa	1,716,254	31,30	54	1,153	19,336	1,008
Van	1,022,532	-12,52	51	578	22,983	859

Kaynak: DPT, TÜİK ve İçişleri Bakanlığı, 2012.

Tablo:1'e bakıldığında, 6360 sayılı Kanun kapsamında büyükşehir olan kentler arasında Şanlıurfa'daki kamu hizmet yükü, daha net bir biçimde ortaya çıkmaktadır.6360 sayılı Kanun kapsamında büyükşehir olan kentler arasında en fazla köye sahip olan kent Şanlıurfa'dır. Şanlıurfa'da 1.153 adet köy bulunmaktadır. 1.153 adet köyden 235'inde içme suyu yetersizdir. 50 köyde ise içme suyu olmakla birlikte suyun debisi yeterli değildir. Yalnızca 187 köyde kanalizasyon sistemi bulunmaktadır. Tüm köylerin yolu olmakla birlikte; bu yolun 3.700 km'lik bölümü asfalt, 3.600 km'lik bölümü ise stabilize yoldur (sanliurfa.gov.tr., 6.6.2013). Şanlıurfa'da aşiretler ya da aileler arası kavgalar nedeniyle köyler kendi içinde bölünmüştür. Bu bölünmüşlüğün sonucu olarak Şanlıurfa'da 1.153 köyün yanında 1.582 adet mezra bulunmaktadır(sanliurfa.gov.tr., 6.6.2013). Her bir mezra için ayrı ayrı yol, su, elektrik gibi temel kamu hizmetlerinin götürülmesi gerekmektedir.

Tablo: 1'den anlaşılacağı üzere yeni büyükşehir belediyeleri arasında Şanlıurfa en fazla nüfusa sahip olan kenttir. Şanlıurfa önemli bir nüfus artış hızına da sahiptir. Mevcut genç nüfus kentteki göçe rağmen kent nüfusunda artışa neden olmaktadır. Şanlıurfa %0 31,30'lük yıllık nüfus artış hızıyla birlikte Tekirdağ'dan sonra en hızlı büyüyen kenttir. Ayrıca Şanlıurfa kentleşme oranı düşük kentler arasındadır. Muğla, Hatay ve Van kentleri ile birlikte Şanlıurfa kentleşme bakımından gerilerde yer almaktadır.

Şanlıurfa düşünüldüğünde hizmet yükünü artıracak bir diğer konu kentsel alan büyüklüğüdür. Yeni büyükşehir olan kentler arasında Şanlıurfa, Van'dan sonra en büyük kentsel alana sahip olan kenttir. Van 22.983 km alanıyla Türkiye'de en büyük 5. kenti iken, Şanlıurfa 19.336 km alanı ile 7. sırada yer almaktadır.

Van, Mardin ve Şanlıurfa gibi Türkiye'nin güneydoğusunda yer alan kentlerin GSMH kişi başına düşen miktar oldukça düşüktür. Muğla'da 3.000 doları geçen kişi başına GSMH oranı, Tekirdağ, Manisa, Aydın, Balıkesir ve Denizli'de 2.000 doların üzerindedir. Kentsel alanın büyüklüğü, milli gelirin az oluşu, köy ve mezra sayısının çokluğu, kamu hizmetlerindeki standart düşüklüğü Şanlıurfa'yı büyükşehir olarak zorlayacak etkenlerdir.

Tüm bu sorunlara karşın Şanlıurfa'nın büyükşehir olması mali kaynakların artması anlamına gelmektedir. Bir kent belediyesine göre büyükşehir belediyelerinin almış olduğu ilave pay Şanlıurfa için kuşkusuz faydalı olacaktır. Üstelik 6360 sayılı Kanunla büyükşehir belediye sınırları içinde yapılan genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamından büyükşehir belediyelerinin aldığı pay % 5'den % 6'ya çıkarılmıştır. Büyükşehir belediyelerine ayrılan bu % 6'lık payın, % 60'ı doğrudan ilgili büyükşehir belediyesine aktarılırken, kalan % 40'lık kısmının % 70'i nüfusa, % 30'u yüzölçümü esasına göre büyükşehirler arasında paylaşılacaktır. Eskiden

yalnızca nüfus ölçütü varken, yeni Kanun nüfusun yanına yüzölçümü ölçütünü getirmektedir. Yeni getirilen bu ölçüt kentsel hizmet alanı geniş olan Şanlıurfa için bir başka olumlu gelişmedir.

5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunda, 6360 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, genel bütçe vergi gelirlerinden büyükşehir ilçe belediyelerinin payı % 2,50'den, % 4,5'e çıkarılmaktadır. Büyükşehir ilçe belediyelerine ayrılan % 4,5'lik payın % 90'ı nüfusa, % 10'u ise yüzölçümüne göre dağıtılacaktır. İlçe belediyelerinin payının artması büyükşehir belediyelerinin de aldığı payın artması anlamına gelmektedir.

Yapılan bir araştırmaya göre, yeni dağıtım ölçütleriesas alındığında Şanlıurfa'nın ilçelerinden Akçakale Belediyesi'nin geliri % 13, Bozova'nın % 117, Halfeti'nin % 61, Harran'ın % 231 oranında artacaktır. Buna karşın Birecik Belediyesi'nin geliri bir önceki döneme göre % 23, Ceylanpınar'ın % 28, Hilvan'ın % 15, Siverek'in % 24, Suruç'un % 40, Viranşehir'in % 28 oranında azalacaktır. Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi'nin gelirlerinin ne olacağı yeni kurulacak olan Haliliye ve Eyyübiye ilçe belediyeleri nedeniyle belli değildir. Ancak yaklaşık % 80 ile % 110 arasında bir gelir artışı olması tahmin edilmektedir (Koyuncu, 2012: 12).

6360 sayılı Kanunun Şanlıurfa bakımından doğurduğu idari ve mali sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde, Şanlıurfa'nın sosyal ve altyapı eksiklikleri, köy ve mezra sayısının çokluğu, kentsel alanın büyüklüğü önemli bir olumsuzluk yaratmaktadır. Değişen idari yapı sonucunda kentin kamusal hizmet yükü tümüyle büyükşehir belediyesinin omuzlarına binecektir. Diğer taraftan, büyükşehir belediyesinde önemli bir gelir artışı beklenmektedir. Burada sorun, bu mali kaynağın artan hizmet yükünü ne ölçüde karşılayabileceğidir. Yeni mali kaynakların hizmetlerin yürütülmesi sürecinde ne ölçüde yeterli olacağını ancak uygulamada görmek mümkün olacaktır.

B) Siyasi Sonuçlar

Şanlıurfa'da 6360 sayılı Kanunun uygulanmasıyla birlikte siyasi bakımından sıkıntı yaratabilecek üç sorunlu alan bulunmaktadır. Bunlardan ilki, ilçe belediyeleri ile büyükşehir belediyesi arasında yaşanması olası sorunlardır. Özellikle farklı siyasi partilerin belediye başkanları arasında yaşanabilecek sorunlar, bölgedeki siyasi dengeler açısından sorun yaratabilecektir. İkincisi, büyükşehir belediyesinin hizmet ölçeğinin il mülki sınırları olarak genişletilmesi belde belediyeleri ve ilçe belediyelerinde yaşayan yurttaşların idareye ulaşmasında zorluklara neden olacaktır. Siyasi bakımından yaşanacak bir diğer sorun alanı yerel seçimlerdir. Büyükşehir belediye başkanının seçim

çevresinin 6360 sayılı Kanunla il sınırlarına kadar genişletilmesi hem seçim sürecini hem de partilerin oy dengelerini etkileyecektir.

6360 sayılı Kanunla, büyükşehir belediyelerinin hem il genelinde hem de ilçe belediyeleri üzerindeki etkisi artırılmaktadır. 6360 sayılı Kanunun 11. maddesiyle, 5216 sayılı Kanunun 27. maddesinin ilk fıkrasında yapılan değişiklikle, adı geçen maddeye "büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyeleri veya ilçe belediyelerinin kendi aralarında hizmetlerin yürütülmesiyle ilgili ihtilaf çıkması durumunda, büyükşehir belediye meclisi yönlendirici ve düzenleyici kararlar almaya yetkilidir" ifadesi eklenerek büyükşehir belediyelerinin ilçe belediyeleri üzerindeki koordinatör rolü pekiştirilmektedir.

Büyükşehir belediyeleri artan yetki alanı ve mali kaynaklarıyla birlikte "koordinatör büyükşehir belediyesi"nden "büyükşehir hükümetine"terfi etmektedir. Büyükşehir ilçe belediyeleri düşünüldüğünde kuşkusuz bu durum endişe yaratmaktadır. Büyükşehir belediyelerinin ilçe belediyeleri üzerindeki etkinliği özellikle imar yetkileri bakımından belirleyici hale gelmektedir. 5216 sayılı Kanunla verilen yetkiler ile 6360 sayılı Kanunun getirdiği il ölçeğindeki yetkilendirme karşısında ilçe belediyeleri imar konusunda hareket edemez hale gelmektedir (Şahin, 2012). 5216 sayılı Kanunda var olan büyükşehir ilçe belediyelerinin kenara itilmesi süreci 6360 sayılı Kanunla tamamlanmakta, büyükşehir belediyeleri yalnızca ilçe belediyeleri üzerinde değil kent genelinde oldukça etkin bir konuma gelmektedir.

Bütünşehir uygulaması yerel demokrasi ve halk katılımı için de sorun yaratacaktır (Koyuncu ve Köroğlu, 2012: 4-8). Yaşadığı ilçede belediye başkanına ulaşım imkanı olan yurttaşların şimdi sorunlarını çözmek için kent merkezine gitmesi gerekecektir. Şanlıurfa'da köyü ile kent merkezi arasının 150 km olduğu yerleşim yerleri bulunmaktadır. Şanlıurfa ile Ceylanpınar ilçesi arası 140 km'dir. Karacadağ belde belediyesi ile kent merkezi arası 127 km'dir. Benzer bir durum, Antalya ve Konya gibi kentler için de geçerlidir. Bu kentlerde kent merkezi ile bazı ilçelerin arası 200 km'dir (Görmez, 2012). Eskiden belde belediyesinde ya da ilçe belediyesinde çözülebilecek bir sorun ya da bir dilekçe için kilometrelerce yol gidilmesi gerekecek, kıt imkanları olan yurttaşlar için ilave masraf ve zaman kaybı oluşacaktır. Yurttaş ile belediye arasına iletişim kopukluğu yaşanacaktır. Önceden park yapmak, kamulaştırma kararı almak ya da imar planları üzerinde yetkili olan ilçe belediyeleri artık bu konularda büyükşehir belediyesinin denetimi ya da onayına tabi olacaktır.

Hizmet ölçeği genişletildiğinde toplu ulaşım, arıtma, numerataj gibi hizmetleri vermek zorlaşacaktır. Bu model belediye hizmetlerinin aksamasına ve hizmetlerin aşırı derecede pahalılaşmasına yol açacaktır (Güler, 2012). Kanunun gerekçesinde yer alan ölçeğin büyütülmesinin hizmet maliyetlerini azaltacağı iddiası verilere dayanmamakta, İstanbul ve Kocaeli

gibi daha önceden il mülki sınırları belediye sınırlarına dönüşmüş kentlerde hizmet maliyetlerinin azaldığına ilişkin herhangi bir veri de gerekçede yer almamaktadır (YAYED, 03.12.2012/ Koyuncu ve Köroğlu, 2012). İstanbul ve Kocaeli'nde yaşanan sekiz yıllık deneyim bize göstermiştir ki, il idare sınırları ile belediye sınırlarının birleştirilmesi hem hizmet maliyeti artırmakta hem de hizmete ulaşmayı zorlaştırmaktadır (SPO, 10.12.2012).

Köy tüzel kişiliğinin kaldırılmasının olumsuz sonuçları olacağı iddia edilmektedir. Köy tüzel kişiliği ile mahalle arasında büyük bir fark olduğuna dikkat çeken Güler; "Köy bir yerel yönetim birimidir, tüzel kişilik sahibidir, mal alabilir, satabilir, kiraya verebilir, borçlanabilir personel istihdam edebilir. Ancak mahalle bunların hiçbirisini yapamaz. Mahalle muhtarlığının özel malı diye bir şey yoktur. Mahalle anayasada ya da yasalarda yer alan bir yerel yönetim birimi olmadığı gibi, tüzel kişiliği de yoktur"diyerek köy tüzel kişiliğinin kaldırılmasının hukuken önemli kayıplara neden olacağını ifade etmektedir (Güler, 2012).

Beldelerde ve köylerde yaşayanlara sorulmadan bu yönetim birimlerin tüzel kişiliklerini kaldırmak, demokratik devlet ilkesiyle bağdaşmamaktadır. Bu durum, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın "yerel yönetimlerin sınırlarında, bir referandum yoluyla ilgili yerel topluluklara önceden danışılmadan değişiklik yapılamaz" ilkesine açıkça aykırıdır. Kent konseyi, meclis toplantılarına katılım, gönüllülük mekanizması, komisyonlara katılım, beyaz masa vb. katılım yöntemleri artan ölçek nedeniyle uygulanamaz hale gelecektir. Bu anlamda yönetimde etkinlik adına katılımdan vazgeçilmektedir (Koyuncu ve Köroğlu, 2012: 5).

6360 sayılı Kanununun 29. maddesiyle, 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanununun 4. maddesi değiştirilmiştir. Bu değişiklikte, büyükşehir belediye başkanının seçiminde seçim çevresi, büyükşehir belediye sınırları olarak belirlenmiştir. Bu yeni seçim çevresinin seçimler üzerindeki etkisi önemli bir konudur. Daha önceki yerel seçimlerden farklı olarak ilçe belediyeleri, tüzel kişiliği kaldırılan belde belediyeleri ve köylerde büyükşehir belediye başkanının seçiminde oy verecektir. Bu nedenle bir tahmin yapılırken, daha önce yapılan yerel seçimler kadar yapılan son genel seçime de bakmak daha yerinde olacaktır.

Tablo: 2'deki milletvekili seçimi sonuçları düşünüldüğünde, AKP ile diğer partiler arasında önemli bir oy farkı bulunmaktadır. Bu durumda özellikle büyükşehir belediye başkanlığı konusunda AKP'nin daha şansı olduğu görülmektedir. Ancak Tablo: 3'deki yerel seçim sonuçlarına bakıldığında, AKP'nin üstünlüğü azalmaktadır. Genel seçimlerde çok az oy alan DP ve SP'nin yerel aktörler sayesinde Şanlıurfa'da önemli birer güç haline geldiği görülmektedir. Örneğin halen Siverek Belediye Başkanı Demokrat Parti'lidir.

Ülke genelinde % 2 oy alan bir partinin, Siverek gibi Şanlıurfa'nın en büyük ilçelerinden birisini almasının arkasında bölgede etkin olan ve DP geleneğinden gelen bir aşiret etkili olmuştur. Benzer bir biçimde, yörede sınırlı bir gücü olan MHP'nin Arapların çoğunlukta olduğu Harran ve Akçakale'de belediye başkanı çıkarması sürpriz olmayacaktır. Bu durum bize genel seçimler ile yerel seçimler arasında oy verme davranışındaki farklılığı ortaya koymaktadır.

Tablo : 2
Şanlıurfa Kenti ve İlçelerinde 2011 Yılı Milletvekili Seçim Sonuçlarına Göre Bazı Partilerin Aldığı Oy Sayısı

İlçeler	AKP	CHP	Bağımsız (DTP)	MHP
Merkez	226,952	9,601	49,011	8,032
Akçakale	27,208	429	1,153	3,104
Birecik	19,803	5,060	9,009	1,634
Bozova	15,157	790	7,727	810
Ceylanpınar	15,689	683	11,977	780
Halfeti	6,125	1,880	6,929	519
Hilvan	8,609	478	7,657	490
Siverek	41,609	1,519	39,770	371
Suruç	14,389	509	20,122	220
Viranşehir	33,001	645	29,355	747
Harran	20,315	118	205	5,608
Toplam	428,857	21,712	182,915	22,315

Kaynak:TÜİK

Siyasi yapıyı anlatan iki tabloya (Tablo: 2 ve Tablo: 3) birlikte bakıldığında yerel seçimlerin AKP ve DTP arasında geçeceğini söylemek mümkündür. İlçeler söz konusu olduğunda halen DTP'li belediye başkanlarının görev yaptığı Ceylanpınar, Suruç ve Viranşehir ilçeleri ile Halfeti, Hilvan ilçelerinde AKP ile DTP arasında önemli bir rekabetin yaşanacağı ihtimal dahilindedir. Kent merkezinde AKP güçlü olmakla birlikte,Tablo: 2'de görüldüğü gibi kent merkezinde BDP'nin 50 bine yakın oyu bulunmaktadır. Bu oylar kentin fakir ve kenar mahallelerinden gelmektedir. Bu nedenle, 6360 sayılı Kanunla kurulan ve kentin fakir mahallelerinin yer aldığı Eyyübiye İlçe Belediyesini DTP'nin alma şansı bulunmaktadır.

Tablo : 3

29 Mart 2009 Belediye Seçimleri Şanlıurfa Kenti ve İlçelerinin Belediye Meclis Üyelerinin Bazı Partilere Göre Oy Dağılımı

İlçeler	AKP	CHP	DTP	MHP	SP	DP
Merkez	75,611	1,982	21,457	3,024	70,244	1,758
Akçakale	2,125	128	0	1,681	2,599	1,787
Birecik	3,885	1,229	3,595	192	5,378	4,728
Bozova	2,133	1,175	309	40	1,086	351
Ceylanpınar	2,818	242	8,076	131	632	6,285
Halfeti	791	1,104	1,127	19	481	0
Hilvan	1,765	102	2,006	0	2,314	2,006
Siverek	12,125	182	9,093	0	1,165	17,681
Suruç	6,610	0	8,847	0	436	4,547
Viranşehir	11,456	499	14,326	582	2,082	0
Harran	1,048	14	0	1,232	0	0

Kaynak: TÜİK.

Yerel seçimlerin dinamiklerinin genel seçimlerden farklı olduğu, Şanlıurfa'da seçimler üzerinde ülkedeki siyasi gelişmelerden ziyade aşiret ve cemaatlerin etkin olduğu unutulmamalıdır. Son olarak, terör sorununun çözümüne yönelik olarak devam etmekte olan 'süreç' bölge halkı tarafından dikkatle takip edilmektedir.

C) Sosyal ve Kültürel Sonuçlar

Kentte yaşamak kentli olmanın bir ön koşulu olmakla beraber, kentte yaşıyor olmak kentliyim demek için yeterli değildir. Tarım dışı üretimde yer almak, örgütlü bir iş kolunda çalışmak, bireyin kişisel gelişimine imkan sağlamak, kadının sosyal hayatta yer alması, toplumsal geçişlerde "başarı"nın ölçüt olması, bir kent toplumu olarak karşılıkine saygı duyma ve gerektiğinde empati kurma, toplum olarak bir arada yaşamının getirdiği sorumlulukları üstlenmek gibi kentli olmanın çeşitli ölçütleri bulunmaktadır.

Tarımsal gelirin belirleyici olduğu, kent kimliğinden çok aşiret, klan ya da aile kimliğinin ön plana çıktığı, kadının sosyal hayat yerine ev yaşamında yer aldığı, ataerkil toplum yapısının getirdiği yaygın ve etkin bir sosyal denetimin var olduğu Şanlıurfa'da kentlileşme konusunda önemli zorluklar bulunmaktadır. Aşiret ve cemaatlerin etkin olduğu kentte bireyin kendisini ifade etmesi, kendisini birey olarak tanımlaması zordur. Töre cinayetleri, aşiret ve aileler arası kavgalar ya da barış yemekleri halen yaşatılan geleneklerdir.

Ataerkil kültürün etkin olduğu Şanlıurfa'da kentin her alanında ya cemaatlerin ya da aşiretlerin etkin olduğu görülmektedir. 2004 yılında Güneydoğu Anadolu'da yapılan bir anket çalışmasında, ankete katılanların % 23,1'i "aşiret üyesi" olduğunu söylemiştir. Bölgede en yüksek orana sahip kent % 42,3 ile Şanlıurfa iken, daha sonra % 36,2 ile Mardin gelmektedir. Aşiret üyeliğinin en düşük olduğu kent % 4,6 ve % 4,2 ile sırasıyla Kilis ve Gaziantep kentleridir (Erkan, 2005: 252). Bilinen tüm bu zorluklara karşın, 6360 sayılı Kanun tüm köyleri mahalle haline getirerek, bu alanları kente eklemektedir.

Bu durumun iki olumsuz sonucu olacaktır. Bunlardan ilki, kentli kimliği konusunda yaşanacak sorunlardır. Belediye yönetimi kentsel alan yönetimidir ve dünyanın hiçbir yerinde kırsal alanı kapsamaz (Çukurçayır, Yeni Meram). Köyde yaşayan insanları kanunla kentli haline getirmek mümkün değildir. Kent-kır ayrımı sosyolojik bir gerçektir. Kentin daha fazla nüfusa sahip olması, nüfusun heterojen yapısı, birincil ilişkilerin yerini ikincil ilişkilerin hakim olması kente has davranış biçimlerinin oluşmasını sağlar. Kentte birey istediği gibi davranamaz, diğer bireylere karşı sorumludur. Arabasını istediği yere bırakamaz, yalnızca akrabalarıyla sınırlı bir yaşam sürdüremez, kentle bütünleşmenin gerektiği geliri elde etmek için örgütlü bir işkolunda çalışması, sosyal bir güvenceye sahip olması gerekir. Oysaki günümüzde yalnızca Şanlıurfa'da değil büyük kentlerimizde yaşayan nüfusun bir bölümünde kentleşmenin gerektirdiği bu sosyo-kültürel ve ekonomik ölçütler bulunmamaktadır.

İkinci olumsuzluk, köyde yaşayan insanların zorla kentli olması, köy yaşamını sekteye uğratacaktır. Tarım ve hayvancılıkla uğraşan, suyu ücretsiz kullanan, emlak vergisinden muaf olan köyler, belediye sınırlarına alınmakla bu hak ve muafiyetlerini kaybettiklerinden bir köylü için hayat daha pahalı hale gelecektir. Ayrıca belediye olmanın getirdiği sınırlamalar nedeniyle hayvancılık yapamaz hale gelecek köylünün geliri de önemli ölçüde azalacaktır.

Köyün mahalleye dönüşmesiyle birlikte köyde yapılacak olan ahır, garaj, samanlık, su deposu gibi yapılar için köylülerin çeşitli resim ve harçları ödemeleri gerekecektir. Bu durum zaten imkanları kısıtlı olan köylüler için sorun yaratacaktır. Türk Ceza Kanunu'nun 184. maddesi köyler için de uygulanır hale gelecektir. Köylerde yapılan yapılar daha önce imar suçu kapsamında değilken, köylerin mahalleye dönüşmesiyle birlikte artık yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi almak zorunlu hale gelecek, aksi takdirde kişi bu suçtan yargılanabilecektir (Çelik ve Altıparmak, 2012: 54).

Son olarak köy, köyde yaşayanların kimliğini ifade etmektedir. Bu kimlik bireyin benliğinin ve yaşamının ayrılmaz bir parçasıdır. Yapılan birçok araştırmada kentte uzun yıllardır yaşayan göçmenlerin mali durumunu

düzeltiltikten sonra köye ev yaptırdığı, köyle olan aidiyet bağını yitirmediği görülmektedir (Kıray, 1982/ Ersoy, 1985/ Zencirkıran, 2011). Köy kimliği mahalle ile yok olacaktır. Mahalle kente has bir aidiyet bağıdır. Kırsal alanda mahallenin köyün yerini alması mümkün değildir.

SONUÇ

6360 sayılı Kanunla birlikte, Türk kamu yönetiminde idari taksimatın özünü oluşturan il-ilçe ve köy sisteminden uzaklaşmaktadır. Valinin denetleyici gücünden vazgeçilmekte, bütünşehir uygulamasıyla birlikte "güçlü belediye başkanı" modeline geçilmektedir. Ancak bu model ülke genelinde yalnızca büyükşehir belediyelerinde uygulanmakta, bu anlamda ikili bir durum yaratılmaktadır. Üstelik toplumun demokratik dinamikleri düşünüldüğünde yaratılan güçlü belediye başkanı modelinin yerel krallıklara dönüşme riski yüksektir. Her ne kadar 6360 sayılı Kanunla "Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı" kurulmuş olsa da, halkın çoğunluğunun oyunu almış, kent genelinde hizmet alanına sahip bir belediye başkanının atanmışlar tarafından denetlenmesi zor olacaktır.

6360 sayılı Kanunun Şanlıurfa bakımından doğurduğu sonuçlara bakıldığında kenttin mülki idare sınırlarının belediye sınırları olmasının sorun yaratacağı görülmektedir. Şanlıurfa'da köy ve mezra sayısının çokluğu, kentin ekonomik ve sosyal anlamda geri kalmış olması, genç ve artan bir nüfusa sahip olmak, kenttin coğrafi sınırlarının büyüklüğü Şanlıurfa'nın eksilerini oluşturmaktadır.

Bu olumsuzluklara rağmen kenttin büyükşehir olması, büyükşehir olmanın sağlayacağı mali katkılar önemli bir beklenti yaratmaktadır. Köylerin mahalle yapılması kuşkusuz kamu hizmetlerine yönelik beklentileri artıracaktır. Köy içinden geçen yolun stabilize olması doğal karşılanırken, bir mahallenin yolunun asfalt olmaması yaşam kalitesindeki düşüklük olarak algılanacaktır. Artan hizmet beklentisi var olan sorunlarla birleşince büyükşehir belediyesinin hizmet yükü artacaktır.

Kentleşme sürecinin başında yer alan Şanlıurfa'da sosyal ve kültürel anlamda bir kentlikimliği inşa etmek uzun yıllar gerektirmektedir. Şanlıurfa'da kent kültürünün gelişmesi için önce bireyin kendini ifade etmesinin önu açılmalıdır. Bu ise kentteki eğitim, sosyal ve kültürel yatırımların artırılması, aşiret kültürünün çözülmesi ile mümkündür. 6360 sayılı Kanunda olduğu gibi, hukuki düzenlemelerle kentli yaratmak mümkün değildir.

KAYNAKÇA

- ÇELİK M. Lamih ve ALTIPARMAK Cüneyd. (2012), 63 Soruda Yeni Büyükşehir Belediyesi Yapısı, Şanlıurfa Kent Konseyi Yayını, Şanlıurfa.
- ÇINAR, T. ÇİNER C. U. ZENGİN O. (2009), Büyükşehir Yönetimi Bütünleştirme Süreci, TODAİE Yayını, Ankara.
- ÇUKURÇAYIR, Mehmet Akif. (2012), "Yeni Büyükşehir Belediyeleri Kanunu' Haberleri Türkiye'nin Kabusu", *Yeni Meram Gazetesi*, 02.12.2012.
- ERKAN, Rüstem. (2005), Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin Sosyal Yapısı ve Değişim Eğilimleri, Kalan Yayınları, Ankara.
- ERSOY, Melih. (1985), Göç ve Kentsel Bütünleşme, Türkiye Gelişme Araştırmaları Vakfı, Ankara.
- GÖRMEZ, Kemal. (2012), Yerleşme-Merkezleşme Geriliminde Büyükşehir Yasası, Zaman (18 Kasım).
- GÜLER, Birgül Ayman. (2012), Büyükşehir Belediye Yasa Tasarısı Hakkında TBMM Genel Kurul'unda Yapılan Konuşma, <http://www.tbmm.gov.tr>(12.11.2012).
- KARACADAĞ KALKINMA AJANSI. (2012), İstatistiklerle Şanlıurfa, Şanlıurfa.
- KELEŞ, Ruşen. (2012), "Anakentlerin Dünü, Bugünü ve Yarını", *Gazi Üniversitesi, Kentsel ve Bölgesel Araştırma Sempozyumu-3*, ss.1-13, 6-7 Aralık, Ankara.
- KIRAY, Mübeccel. (1982), Toplum Bilim Yazıları, Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Yayını, Ankara.
- KOYUNCU, Emre ve KÖROĞLU, Tunga. (2012), Büyükşehir Tasarısı Üzerine Bir Değerlendirme", <http://www.tepav.org.tr>, (04.12.2012).
- KOYUNCU, Emre. (2012), "Yenilenen Yerel Yönetim Sisteminde Belediye ve İl Özel İdarelerinin Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Alacakları Payların Karşılaştırmalı Analizi", <http://www.tepav.org.tr>, (24.11.2012).
- SPO. (2012), Basın Açıklaması (6360 sayılı Yasa, Büyükşehirlerin Yalnızca Sınırlarını Değil, Sorunlarını da Büyütecektir), <http://www.spo.org.tr>(10.12.2012).
- ŞAHİN, S. Zafer. (2012), "Türk Kamu Yönetiminde Mekan ve Ölçek Sorununa Büyükşehirlerden Bir Örnek: İlçe Belediyelerinin İmar Planlama Yetkileri", <http://www.tepav.org.tr>, (13.04.2012).
- YAYED. (2012), Büyükşehir Kanunu Ne Getirmektedir, <http://www.yayed.org.tr>(03.12.2012).
- ZENCİRKIRAN, Memet. (2011), Türkiye'nin Toplumsal Yapısı, Dora Yayıncılık, Bursa.